

Vänsterpartiet

Nämndinitiativ:

Sociala insatsgrupper för barn och unga

Till arbetsmarknad- och socialnämnden

Regeringen beslutade den 5 februari 2009 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att föreslå åtgärder för att förhindra kriminella grupperingars etablering i samhället (dir. 2009:8). Till särskild utredare förordnades dåvarande länspolismästaren Carin Götblad. Utredningen ”Kriminella grupperingar – motverka rekrytering och underlätta avhopp” blev klar 2010 i mars.

Kort sammanfattning av utredningen ” Kriminella grupperingar – motverka rekrytering och underlätta avhopp”

Kriminella grupperingar kommer från löst sammansatta nätverk till tydligt strukturerade organisationer. Alltmer kommit att framstå som ett påtagligt samhällsproblem. Åtgärder för att minska förekomsten av brottslighet som begås av kriminella grupperingar står därför högt på dagordningen. Under de senaste åren har också flera åtgärder vidtagits för att förhindra sådana grupperingars etablering i samhället. Polisen har bl.a. inrättat särskilda aktionsgrupper för bekämpning av den grova organiserade brottsligheten och Brottsförebyggande rådet har fått i uppdrag att medverka till att arbetet på lokal nivå mot samma brottslighet mobiliseras. För att ytterligare motverka kriminella grupperingar måste rekryteringen till dessa nätverk förhindras. Vidare måste personer som vill lämna grupperingarna få hjälp och stöd med att bryta sin kriminella livsstil. Utredningen har haft i uppdrag att lämna konkreta förslag på åtgärder som dels kan förhindra nyrekrytering, dels kan underlätta avhopp.

- Utredningen gjorde bedömningen att omkring 5 000 unga under 21 år riskerar att rekryteras till kriminella nätverk. Rekryteringsbasen utgörs av de mest brottsbelastade ungdomarna.
- För att nå framgång i arbetet med att förhindra rekrytering till kriminella nätverk måste myndigheter och andra samarbeta långsiktigt och uthålligt på lokal nivå.

Bakgrund: Idén om att arbeta i sociala insatsgrupper presenterades i ett betänkande 2010. År 2011–2012 fick dåvarande Rikspolisstyrelsen i uppdrag av regeringen att ta fram former för att ge ett samordnat stöd för personer med hög risk för fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott. Uppdraget ledde till ett pilotprojekt där arbete i sociala insatsgrupper prövades i tolv kommuner i Sverige, Malmö var en av dem. Därefter har arbetssättet spridits och är numera en etablerad del av socialtjänstens arbete. År 2021 uppgav 109 kommuner att de arbetar med SIG. Arbete i sociala insatsgrupper bedrivs på olika sätt i olika kommuner. Från att ursprungligen ha varit en samverkansform har det blivit allt vanligare att använda SIG som en biståndsbedömd insats inom socialtjänsten. Målgruppen för SIG (ålder och andra kriterier) kan variera liksom de deltagande myndigheterna och övriga aktörer. För varje ung person som blir föremål för SIG skapades en unik SIG-grupp.

Sociala insatsgrupper (SIG) är en arbetsform för barn och unga med risk för fortsatt kriminalitet och annat allvarligt normbrytande beteende. En utgångspunkt för att starta SIG är att det finns ett behov av samverkan mellan exempelvis skola, socialtjänst, polis, psykiatri, fritid, hemmet och eventuellt habilitering, Kriminalvården med flera. Socialtjänsten och polisen finns alltid med. Kärnan i SIG är insatser och samordnat stöd från viktiga aktörer i syfte att motverka att den unge återfaller i brott. Detta ökar förutsättningarna för att kunna ge rätt stöd i rätt tid. Malmö var ett av dem så kallade pilotprojektet som började arbeta med sociala insatsgrupper (SIG). Fram tills omorganisationen 2020 då valde förvaltningen att ta bort sociala insatsgrupper för barn och unga och behålla enbart sociala

Vänsterpartiet

insatsgrupper för vuxna. Vi vet hur situationen ser ut i vårt land och inte minst i Malmö. Vi har barn och unga som utför brutala mord. Barn bli mördare, bli mördade och därmed offer för det dödliga våldet. Nyligen har Acta Publica publicerades en rapport ”2023:05 dömda till vård” där det framkommer att:

- Sju av tio tonåringar som döms till sluten ungdomsvård återfaller i brott. För unga gängkriminella är återfallsfrekvensen över 90 procent.
- Samtliga var dömda till sluten ungdomsvård åren 2015-2022. Det handlar om 439 ungdomar, huvudsakligen unga pojkar.
- Nästan varannan dömd tonåring var omhändertagen enligt LVU före dom.

Förbättrad utslussning av från sluten ungdomsvård (LSU) och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) där nedbrytande beteende i form av kriminalitet måste bli bättre. En tydligt och strukturerad sammanhållande utslussning måste vara prioriterat arbete för socialtjänsten i Malmö.

Med anledning av ovan föreslås arbetsmarknad-och socialnämnden besluta:

- Att ge förvaltningen i uppdrag att utreda möjlighet att återinföra sociala insatsgrupper för barn och unga som en insats i socialtjänsten
- Att sociala insatsgrupper används som utslussning insats för barn och unga som är dömda enligt LSU eller vårdas enligt LVU på grund av kriminalitet.

Malmö 2023-10-25

Marek Lakatos V